

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТОТАЛІТАРНІ ДЕРЖАВИ У ХХ СТОЛІТТІ:
ІДЕОЛОГІЯ, СТРУКТУРИ, ДИКТАТОРИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «032 Історія та археологія»
Спеціальність 032 Історія та археологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Тоталітарні держави у ХХ столітті: ідеологія, структури, диктатори
Викладач (-і)	Кобута Степан Йосифович
Контактний телефон викладача	0342596001
Е-mail викладача	stepan.kobuta@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	За графіком
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення дисципліни є природа, причини, розвиток тоталітарних режимів у ХХ ст. Навчальний курс спрямований на поглиблення знань студентів про формування та функціонування диктаторських та тоталітарних ідеологічних режимів у ХХ ст. Передбачається дати розуміння природи тоталітаризму на конкретних історичних прикладах, з'ясувати спільні і відмінні риси різних тоталітарних держав, сформувати у студентів розуміння потреби протистояти проявам тоталітарної ідеології, неприйняття дії чи поширення пропаганди ідей, спрямованим на обмеження прав, свобод громадян їх вільного способу життя.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни – це підготовка висококваліфікованих фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, формування професійних компетентностей майбутніх фахівців історії, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України. Основні цілі (завдання) курсу: розширити знання студентів про злочинність тоталітарних режимів, їхніх ідеологічних основ, розуміння їхньої антидемократичної сутності.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватися.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>технологій, до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p>	
<p><u>Спеціальні компетентності:</u></p> <p>СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому і сучасному.</p>	

СК 9. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання.

ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати йф знання у професійній діяльності.

ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	032 Історія та археологія	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Тоталітаризм як соціально-історичний феномен.	2	2	6
Тема 2. Італійський фашизм.	2	2	8
Тема 3. Німецький націонал-соціалізм. Диктатура А.Гітлера.	2	2	8
Тема 4. Комуністичний тоталітарний режим в СРСР. Культ особи Й.Сталіна.	2	4	8
Тема 5. Комуністичні тоталітарні держави в Південно-Східній Азії.	-	2	8
Тема 6. Диктаторські режими у Центральній та Південній Америці.	-	2	8
Тема 7. Теократичні та ліві диктаторські режими в ісламських та арабських країнах.	-	4	8
Тема 7. Рашизм як тип тоталітарної ідеології і практики.	2	2	6
ЗАГ:	10	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система	Шкала оцінювання
------------------	------------------

оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
	1-25	незадовільно			
<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>20 балів – за роботу на лекційних заняттях (контроль: 2 тематичні тестування);</p> <p>40 балів – відповіді на семінарських заняттях, участь в обговоренні проблемних питань; поточні тестування у дистанційній системі.</p> <p>20 балів – виконання індивідуального завдання у формі електронного есе/повідомлення на 10 с. та/або тематичної презентації на обрані з запропонованого переліку теми.</p> <p>10 балів – самостійна робота студентів (тестування у дистанційній системі).</p> <p>10 балів – підсумкова бесіда (колоквіум) на останньому семінарському занятті.</p>					
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету. Оцінюються за 100-бальною шкалою.				
Семінарські заняття	Оцінювання роботи здійснюється за п'ятибальною шкалою. Передбачає обговорення проблемних питань на задану тематику, участь в дискусії, виступи (презентації) за темами індивідуальних завдань.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять				
Підсумковий контроль	<p><i>Форма контролю – залік.;</i> <i>Форма здачі комбінована.</i></p> <p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт.</p> <p>Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за</p>				

	результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань.
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій і семінарських занять для студентів є обов'язковим.

Академічна доброчесність:

У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується документом: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

8. Рекомендована література

1. Арендт Х. Джерела тоталітаризму. (укр. переклад) К.: Дух і літера, 2005. 584 с.
2. Батенко Т. Путін. Народження диктатора. Вид. 2-ге, випр. та допов. Львів : Астролябія, 2014 . Кн. 1. 2014. 255 с.
3. Віперман В. Європейський фашизм: порівняльний аналіз (1922-1982). К.: Дух і літера, 2008.
4. Гурієв С., Тейсман Д. Спін-диктатори. Як змінюються обличчя. К.: БукШеф, 2022. 432 с.
5. Джилас М. Обличчя тоталітаризму. Розмови зі Сталіним. (1953-1954). К. 2016.
6. Едже Темелкуран. Як втратити країну. Сім кроків від демократії до диктатури пер. з англ. І. Возняка. Х. : Віват, 2019. 240 с.
7. Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Кн. 1. К.: Темпора, 2013.
8. Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Кн. 2. К.: Темпора, 2013.
9. Лінц Х.. Тоталітарні і авторитарні режими. (ориг.: Juan J. Linz. Totalitarian and Authoritarian Regimes. Lynne Rienner Publ.), 2000.
10. Поппер Карл. Відкрите суспільство та його вороги. (1945) (в укр. перекладі) К.: Основи, 1994. Т.1-2.
11. Соболев П. І. Радянський тоталітаризм в Україні: роки колективізації і голоду (1929-1933). Суми, 2010.
12. Фрідріх Карл Йоахім . Тоталітарна диктатура. (1957).

Викладач *Кобута С.Й.,*

доцент кафедри історії

України і методики викладання історії